

FORORD

Projektarbejde

Nogle siger at det danske samfund ikke er en arv, men et projekt. Ifølge den opfattelse eksisterer det danske samfund ikke som en given størrelse vi overtager fra vore forfædre; det er noget der forandrer sig og udvikler sig i takt med de krav vi som borgere i Danmark stiller til det. Det er vores fælles projekt, omend der også er kamp om det.

Denne tænkemåde kunne godt overføres på uddannelsesområdet: Viden og færdigheder er ikke (bare) en arv, som kræves overtaget og reproduceret af eleverne/de studerende. Viden og færdigheder er også et projekt. Det er noget eleverne bearbejder, udvikler, tilegner sig i fællesskab i samarbejde med lærerne og måske andre: forældre, venner, m.m. Også i uddannelsesprojekterne er der diskussion om mål, indhold og metoder. Gennem denne diskussion bidrager uddannelsesprojekterne til deltagernes selvstændige opbygning af viden og færdigheder der er meningsfulde for dem selv.

Sprogfagene i dag er meget sammensatte fag. De er færdighedsfag i og med at de udvikler elevernes kommunikative færdigheder. De er orienteringsfag idet de bidrager til elevernes viden om verden omkring dem. Og de

er holdnings- og personlighedsdannende fag fordi de påvirker elevernes identitet og almene kulturforståelse. Disse sider af sprogfagene kan integreres på forskellige måder, og her er den projektorganiserede undervisningsform meget velegnet, specielt hvis den gennemføres som gruppearbejde og foregår på fremmedsproget / andet sproget. Når eleverne arbejder sammen i en gruppe omkring et projektemne, træner og udvikler de deres kommunikative færdigheder, de arbejder med mange forskellige teksttyper, de har løbende brug for at udtrykke et helt spektrum af følelser og holdninger: glæde, kritik, ros, usikkerhed, accept, tvivl, vrede osv.

At udforske de forskellige betydninger der kan lægges i projektideen, er i sig selv i et projekt. Som man vil kunne se af dette nummer af Sprogforum, opfattes projektarbejde vidt forskelligt i forskellige sprogundervisningsmiljøer. Dette skal til dels ses på baggrund af de forskellige vilkår der er for at gennemføre undervisning af projektkarakter. Men det er nok også udtryk for en generel søgen efter brugbare alternative undervisningsmetoder der i højere grad end den traditionelle klasseværelsesmetode lever op til krav om elevdeltagelse og -engagement. Et af de vig-

tige principper i projektarbejdsformen er netop deltagerstyringen.

De beskrevne projekter er bl.a. forskellige i henseende til hvis projekt der er tale om: hvem der definerer projektets indhold og gennemførelsesform, hvem der styrer arbejdsprocessen, hvem der deltager i evalueringen: Er det de involverede elever selv der har defineret projektet? I hvor høj grad har læreren været inddraget? Er det et tværfagligt lærerteam der oprindeligt har taget initiativet til et samarbejdsprojekt, og hvilken indflydelse har de da givet eleverne? Er det lærere fra to forskellige skoler der aftaler et - nationalt eller internationalt - samarbejdsprojekt? Eller er det uddannelsesinstitutionen som sådan der har igangsat et større projekt, f.eks. en Europaklasse, som eleverne har mulighed for at tilmelde sig? Eller er der tale om at administrative myndigheder såsom amtet har startet et udviklingsprojekt som skoler eller lærere kan deltage i?

Den oprindelige tilskyndelse kan således komme mange steder fra, men pædagogisk betragtet må det ideelle være at de berørte elever har så meget initiativ, kontrol og ansvar som overhovedet muligt, både med hensyn til forberedelse, gennemførelse og evaluering, inkl. procesevaluering.

Et andet princip som har været betydningsfuldt for projektideen, er problemorienteringen. Dette er et omstridt punkt, for hvad skal man forstå ved et problem i denne sammenhæng? Først og fremmest må man sige at problemorienteringen skal forstås i modsætning

til emneorientering: Den traditionelle klasse- eller kursusundervisning er typisk emneorienteret, idet den gennemgår en række emner defineret i læseplaner m.v., emner som menes at konstituere faget. Man kan sige at her er der tale om faget som en arv der skal overtages og reproduceres af eleverne, jvf. dette forords indledende passus. Problemorienteringen i projektarbejdet retter blikket mod verdens mangfoldighed af problemstillinger som kan bearbejdes fagligt, og som kræver at eleverne udvikler deres erkendelse og færdigheder i nye sammenhænge. De skaber deres egen viden gennem det selvstændige arbejde med projektet, under inddragelse af de faglige input de har brug for, evt. fra flere forskellige fag.

Fremmedsproget / andetsproget kan optræde på to forskellige måder i projektarbejdet, dels som indholdsmæssig problemstilling, dels som arbejdsprog. I det første tilfælde er sproget genstand for udforskningen ganske på linje med andre aspekter af verdens mangfoldighed, f.eks. hvordan samtaler folk med hinanden i bestemte situationer, bruger de to køn sproget forskelligt, hvordan er sproget i massemedierne, osv. I det andet tilfælde, hvor sproget har status som arbejdsprog, er der en stor risiko for at arbejdet med det sproglige udtryk negligeres fordi arbejdet med det indholdsmæssige engagerer eleverne meget mere. Her har læreren en vigtig rolle som den der, udover at være vejleder for det indholdsmæssige i projektet, holder eleverne fast ved det bevidste arbejde med de sproglige færdigheder. Mediet og budskabet skal udvikle sig sammen.

Vi lægger ud med en artikel af **Marianne Ledstrup** om den nyligt indførte obligatoriske projektopgave i folkeskolen og om hvordan man i sprogfagene kan gennemføre en sådan projektopgave f.eks. i forbindelse med udvekslingsrejser. Derefter bringes en artikel af **Karen Risager** om hvordan projektarbejde er ramme for et integreret arbejde med udvikling af sprogfærdighederne, med udgangspunkt i projektarbejdet på RUC. Artiklen følges op af et indlæg af to RUC-studerende, **Signe Lehman Rasmussen** og **Iben Zukunft**, om vigtigheden af sproglig bevidsthed i projektarbejdet.

Derefter kommer en beskrivelse af et forsøg på en teknisk skole med integreret fag- og sprogundervisning, inkl. udlandsophold, ved **Hanne Hvims** og **Mark Andersen**, og en artikel om de aktuelle samfundsmæssige behov for projektorganiserede arbejdsformer, ved **Susanne V. Knudsen**. Derpå følger en redegørelse af **Kirsten Kirkelund** og **Ulla Pedersen** om et samarbejdsprojekt mellem to danske gymnasieklasser omkring telekommunikation (fransk),

hvor også en klasse i Frankrig var inddraget. Og **Kirsten Graversen** fortæller om et delvist engelsksproget projektforløb på en handelsskole om Italien.

Endelig gør **Else Lindberg** rede for sprogindlæring og sprogtilegnelse i forbindelse med et projekt med værkstedsundervisning for indvandrere, og **Emma Michelsen** og **Judith Parsons** fortæller om nogle erfaringer med projektor organiseret samarbejde mellem to indvandrerskoler i hver sin ende af Danmark med anvendelse af etnografiske metoder og gensidige besøg.

Dette nummers kronik er af **Hanne Vedel** og **Gitte Østergaard Nielsen** og handler om hvorfor voksne indvandrere har krav på få læseundervisning i dansk, og om hvad der skal til for at lærerne kan komme til at give en god undervisning i læsefærdighed og en relevant støtte til den personlige læsetræning.

Redaktionen
